

Υψιστη προτεραιότητα η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ για τη διασφάλιση ισότιμης συμμετοχής στην Ευρωζώνη περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση νομισματική έκθεση της Τραπέζης της Ελλάδος

Επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών, ταχύτερη απελευθέρωση των αγορών και άμεση προώθηση των μεταρρυθμίσεων σε φορολογία και Ασφαλιστικό, προτείνει η Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να σταθεί η χώρα ισότιμη στην Ευρώπη. Χθες, ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας κ. Λουκάς Παπαδήμος κατέθεσε στη Βουλή την ενδιάμεση νομισματική έκθεση, με την οποία αποδίδει ύψιστη σημασία στην επίτευξη ισχυρής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Για να καταστεί εφικτό, θα πρέπει κατά τον κ. Παπαδήμο να δοθεί έμφαση στη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, πλησίον του 2%. Ο επικεφαλής της Τραπέζης της Ελλάδος καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων στις μεταξύ τους διαβουλεύσεις για τις αυξήσεις των μισθών (στα όρια του πληθωρισμού), ενώ συστήνει στις επιχειρήσεις να διατηρήσουν συγκρατημένη πολιτική τιμών.

Προτείνει επίσης να αναλάβουν οι δεύτερες καινοτόμες και «εκσυγχρονιστικές πρωτοβουλίες» που θα ενισχύουν την επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά και την κερδοφορία τους. Ταυτόχρονα επιμένει στη διατήρηση υγιών δημοσιονομικών μεγεθών, αν και αποφεύγει να σημειώσει σιδηρόπυλο αναφορικά με τη βροχή των παρατηρήσεων των διεθνών οικονομικών οργανισμών προς την Ελλάδα για την ευρεία χρήση της δημοσιονομικής λογιστικής! Η χρήση της δημιουργεί στρεβλώσεις και εμποδίζει τη λήψη των σωστών αποφάσεων.

Προβλέψεις

Ειδικότερα, η ΤτΕ προβλέπει ότι ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ στη χώρα μας θα διαμορφωθεί στο 3,5%, έναντι 3,8% που προβλέπει το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Η έκθεση αναφέρει ότι δεν έχει εξελιφθεί πλήρως η αβεβαιότητα α-

πό εξωτερικούς παράγοντες, που επηρεάζουν την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Περιλαμβάνεται η ανάκαμψη της ευρωπαϊκής και της αμερικανικής οικονομίας αλλά και οι τιμές πετρελαίου.

Κατάγραφε επίσης και ισχυρά στοιχεία αβεβαιότητας που συνδέονται με εσωτερικούς παράγοντες, όπως ο βαθμός υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των ιδιωτικών επιχειρήσεων, η διαμόρφωση του κόστους εργασίας και οι συνέπειές του στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Για τον τιμάρημο, η Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμά ότι θα διαμορφωθεί σε μέσο επίπεδο στο 3% έναντι 3,4% το 2001. Ο ελληνικός πληθωρισμός θα επηρεαστεί θετικά από την προβλεπόμενη κάμψη του πληθωρισμού στις χώρες της Ευρωζώνης.

Άλλος παράγοντας που θα επηρεάσει μειωτικά τον πληθωρισμό το 2002 στην Ελλάδα είναι η διαμόρφωση των τιμών των εισαγόμενων αγαθών στην ελληνική αγορά. Θα οδηγήσει στη μείωση

του κόστους των ενδιάμεσων αγαθών για την παραγωγή ελληνικών προϊόντων, αλλά και σε περιορισμό της αύξησης των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Η συγκεκριμένη εξέλιξη θεωρείται ότι πρέπει να αποτελέσει κίνητρο για να ασκήσουν οι επιχειρήσεις συγκρατημένη πολιτική τιμών για το 2002. Η ενδιάμεση έκθεση παρατηρεί ότι το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της οικονομίας αναμένεται να επιταχυνθεί. Για το λόγο αυτόν υπογραμμίζεται να λάβουν υπ' όψιν οι κοινωνικοί εταίροι τις ισορροπίες στον πληθωρισμό, στις συζητήσεις για τις αυξήσεις στους μισθούς. Η Τράπεζα της Ελλάδος αναφέρει ότι πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν και η αύξηση κατά 1% στα εισοδήματα των εργαζομένων, που προέκυψε ως αποτέλεσμα των πρόσφατων φορολογικών μέτρων που εξήγγειλε η κυβέρνηση.

Συνιστά επίσης ταχύτερη προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που θα οδηγήσουν

σε αποτελεσματικότερη λειτουργία των αγορών και σε αύξηση της παραγωγικότητας. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ασπίδα στις πληθωριστικές πιέσεις που δημιουργούνται από την αύξηση των πραγματικών αποδοχών των εργαζομένων.

Για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης απαιτείται, κατά την Τράπεζα της Ελλάδος, εφαρμογή μιας δημοσιονομικής πολιτικής η οποία θα καθορίζει σαφείς και δεσμευτικούς στόχους για τις πρωτογενείς δαπάνες του προϋπολογισμού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με εξυγίανση των ΔΕΚΟ, που θα σημαίνει περιορισμό των επιδοτήσεων από τον προϋπολογισμό.

Στην ενδιάμεση έκθεση γίνονται αναφορές και σε προβλέψεις για οικονομικά μεγέθη της Ευρωζώνης. Ο ετήσιος πληθωρισμός θα διαμορφωθεί κάτω από το 2% το 2002, ενώ το ΑΕΠ θα κυμανθεί μετά 0,7% και 1,7%.

Δ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

«Η συνέχιση του δανεισμού των νοικοκυριών με υψηλούς ρυθμούς θα αυξήσει υπερβολικά τις υποχρεώσεις τους και θα δημιουργήσει προβλήματα στην εξυπηρέτηση των δανείων».

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανησυχεί για την υπερχρέωση των νοικοκυριών, που επιτείνει η πτώση των επιτοκίων. Στο τέλος του 2001 τα καρτηνθέντα καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια αντιστοιχούσαν στο 18% του ΑΕΠ έναντι 13,8% το 2000.

Στην ενδιάμεση έκθεση για τη νομισματική πολιτική, η κεντρική τράπεζα επισημαίνει για πρώτη φορά ότι «η συνέχιση του δανεισμού των νοικοκυριών με υψηλούς ρυθμούς θα αυξήσει υπερβολικά τις υποχρεώσεις τους και θα δημιουργήσει προβλήματα στην εξυπηρέτηση των δανείων». Η κεντρική τράπεζα αναφέρει πως αν και ο μέσος όρος

Αυξάνονται τα χρέη των νοικοκυριών

της δανειακής επιβάρυνσης (που είναι είναι χαμηλότερος απ' αυτόν της Ε.Ε.) μπορεί να υποκρύπτει σημαντική υπερχρέωση ενός αριθμού νοικοκυριών.

Η διαμορφωθείσα κατάσταση, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητα του καρτοφυλλακίου των τραπεζών.

Από τα στατιστικά στοιχεία των επιμέρους κατηγοριών προς τον ιδιωτικό τομέα προκύπτει ότι τα στεγαστικά δάνεια αυξήθηκαν το 2001 κατά 38,9% έναντι ανόδου

31,2% το 2000. Η αύξηση των στεγαστικών δανείων συνδέεται και με την άνοδο των τιμών των ακινήτων. Από τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος προκύπτει ότι οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν 11-16%.

Τα καταναλωτικά δάνεια διαμορφώθηκαν σε πολύ υψηλό επίπεδο, αυξανόμενα κατά 42,5%, στο τέλος του 2001. Το υπόλοιπο των καταναλωτικών δανείων αυξήθηκε κατά 2,3 δισ. ευρώ ή 798 δισ. δρχ. Την μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασε ο δανεισμός μέσω πιστωτικών καρτών. Τα υπόλοιπα αυτής της κατη-

γορίας αυξήθηκαν κατά 62,7%, ενώ με επιβραδυνόμενους ρυθμούς αυξήθηκαν τα δάνεια που χορηγούνται έναντι δικαιολογητικών (κατά 35,1% έναντι 46,4% το 2000) για την αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Τα προσωπικά δάνεια (του ενός εκατομμυρίου δραχμών) αυξήθηκαν το 2001 με ρυθμό 22,4% έναντι 31,9% το 2000. Αποτέλεσμα των προαναφερθέντων εξελίξεων ήταν το 47,7% των καταναλωτικών δανείων να αντιπροσωπεύουν χορηγήσεις μέσω πιστωτικών καρτών.

Σημειώνεται ότι συνολικά τα υπόλοιπα των καταναλωτικών δανείων διαμορφώθηκαν στο τέλος του 2001 στα 2,6 δισ. δραχμές, ενώ τα υπόλοιπα των στεγαστικών δανείων διαμορφώθηκαν στα 5,3 δισ. δραχμές. Παρά τους ταχείς ρυθμούς αύξησης του κρέους των νοικοκυριών στην Ελλάδα, η χώρα μας παραμένει ουραγός σε σχέση με όσα συμβαίνουν αλλού. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο του 2001 τα χρέη των νοικοκυριών στις ΗΠΑ αντιστοιχούσαν στο 90,9% του ΑΕΠ, στην Ιαπωνία στο 70,4%, στο Ηνωμένο Βασίλειο στο 74,3% και στην Ευρωζώνη στο 50%.

Δ. Γ. ΠΑΠ.